

Meie Aeg

N° 12 1937

Kui aeg sai täis...

„Aga kui aeg sai täis, läkitas Jumal oma Poja, et ta pidi naisest sündima ja käsu alla saama.“

Jumal oli oma ettenägemises juhtinud rahvaste liikumisi ning inimeste püüete ja mõjude laineid, kuni maailm oli valmis Õnnistegija tuleku jaoks. Tol ajal olid rahvad koondatud ühe valitsuse alla. Nad kõnelesid ühte keelt, mis kõikjal maksis riigikeelena. Laialipillatud juudid tulid kaugelt Jeruusalemma kokku, et pidada ühiselt aastapähi. Nii nad võisid tagasi pöörates oma kodukohta levitada teadet Messia tulekust. Samal ajal vaibus paganate mõju rahva peale. Oldi tüdinenud petlikust paistest ja tühjadest juttudest ja igatseti religiooni, mis võiks rahustada südant. Kuigi näis, et tõe valgus on lahkunud inimestest, oli siiski veel hingi, kes igatsesid tõe järele. Neis inimestes pesitses nälg ja janu elava Jumala tundmise järele. Nad igatsesid sisemist kindlust sealpoolse elu kohta.

Juudid olid Jumalast ära pööranud; nende usk oli kadunud ja lootus igavese elu peale kustunud. Ei mõistetud enam prohveti sõnu, ja surm oli rahva meeles hirmus saladus. Nad ootasid Lunastajat, kelle ilmumine pidi kõrvaldama pimeduse ja valgustama tuleviku saladuse. Peale mõnede juutide, kes tol ajal uksusid, olid mõned võõrastesse rahvastesse kuuluvad mehed, kes uskusid jumaliku õpetaja tulekut ja seda ette kuulutasid. Nemad uurisid innukalt tõe ja seepärast Jumal andis neile prohvetivaimu. Nagu tähed pimedal ööl ilmusid niisugused õpetajad ja süütasid paljude paganate südameis rõõmsa lootuse.

Juba aastasadade eest oli Pühakiri tõlgitud kreeka keelde, mis oli tol ajal Rooma riigi mitmes osas tuntud keel. Peale selle olid juudid mitmele poole laiali pillatud, olles levitanud usku Messia tulekust mitme pagana südamesse. Oli isegi juhtumeid, et need paganad Pühakirja hoolsa uurimise läbi omasid parema mõistmise ja täielikuma tundmise jumalikkudest prohvetikuulutustest, kui Iisraeli kirjatundjad. Nad ootasid Messias isegi pattudest vabastajat. Mõtteadlased püüdsid tungida heebrealaste usundi ja jumalateenistuste saladustesse. Aga pimedus takistas valguse levinemist. Juudid ei tahtnud tasandada kristikku, mis oli nende ja teiste rahvaste vahel, ega õpetanud teistele ohvriteenistuse tähendust.

Juutide seas elasid veel selle pühitsetud suguharu järeltulijad, kes olid alal hoidnud Jumala tundmise ja kes kannatlikult ootasid isa-

„Ja äkitselt oli inglīga taeva sõjaväe hulk, need kiitsid Jumalat ja ütlesid: Au olgu Jumalale kõrges, ja maa peal rahu, inimestest heameel.“

dele antud töötuse täitumist. Need usklikud juudid kinnitasid ja elustasid nende usku Moosese ütlusesse: „Ühe seesuguse, kui mina olen, su seltsist, su vendade seast, tahab Jehoova, su Jumal, sulle prohvetiks tõsta, teda peate teie kuulma.“ Ja nad lugesid, et Jumal saadab kedagi „hädalistele häid sõnumeid kuulutama, südame poolest rõhutuid parandama ja vangidele vallalist põlve teatama.“ (Jees. 61, 1.) Eriti vaimustas neid Jakobi töötus: „Ei pea walitsusekepp Juudast ära lahkuma, ega käsuandja tema jalgadest, seni kui Silo (Rahusaatja) saab tulnud, ja selle sõna võtab rahvas kuulda.“ See, et Iisraeli vabadus oli kadunud, põhjustas Mes-

sia tuleku ootuse. Rahva seas oli levinud mõiste, et Messias tuleb vägeva vürstina ja toob Iisraelile vabaduse tagasi.

Aeg oli täis. Inimesed, kes aastasadade kestel olid elanud patus ja üleastumises, ootasid Lunastajat. Saatan oli paganluse mõjul inimsoo Jumalast kõrvale juhtinud; kuid oma suurima võidu saavutas saatan hävitades usu Iisraelis. Nagu paganad, kes ebajumalateenistuse läbi langesid patusse, kaotasid ka nemad Jumala tundmise. Paganlik põhimõte, et inimene võib oma tegude läbi saavutada õnnistuse, oli ka Iisraelis saanud üldiseks. Oleks Jumal inimsoo ühes maailmaga hävitanud, siis võinuks saatan tõendada, et tema süüdistused Jumala vastu olid põhjendatud. Aga maailma hävitamise asemel Jumal saatis oma Poja. Tema läbi Jumal avas tee, mille kaudu inimsugu võis saada tagasi tema juure.

Aukuningas tuli maha, et võtta endale sulase kuju ja elada maailmas raskes olukorras. Jeesus ei tahtnud võita endale poolehoidjaid maiste hüvedega. Ainult jumaliku tõe iludus pidi võitma inimsüdamed. Juba ammu olid prohvetid Õnnistegija omadusi ette kuulutanud. Nüüd need pidid täituma. Jumala sõna tunnistuste põhjal pidid inimesed tundma Jeesuses Messia.

Juuda rahvas oli selleks rahvusena alal hoidud, et tunnistada, et Kristus pidi sündima Aabrahami soost ja Taaveti linnas, kuid see rahvas siiski ei teadnud, et see aeg nüüd oli ligi.

Rooma keisri kutse üleskirjutamisele oli kostnud ka Kalilea mägestiku elanikele. Ka Joosep ja Maria lähevad Taaveti linna. Nõnda kui kõrd Kooses oli kutsutud maailma valitsema, et ta vabastaks Iisraeli vangid, nii pidi nüüd keiser Augustus olema tööriistaks Jumala plaani teostamisel, et saata Jeesuse ema Petlemma. Tema oli Taaveti soost, ja Taaveti poeg pidi sündima Taaveti linnas. Prohvet oli kuulutanud, et Petlemmast peab tulema see, „kes peab olema valitseja Iisraelis, ja tema väljaminemised on olnud vanast igavesest ajast.“ (Miika 5, 1.)

Petlemmas ei tundud Joosepit ja Mariat. Nad ei leidnud ruumi ööbimiseks. Lõpuks nad jäid öömajale ühte lihtsasse lauta ja siin sünib maailma Lunastaja. Inimesed ei teadnud sellest midagi, aga taevast oli väga osavõtlik. Väljal, kus Taavet noormehena oli hoidnud oma karja, olid karjased ka nüüd oma karja juures. Öö vaiksetel tundidel nad kõnelesid üheskoos töötatud Lunastajast ja palvetasid kuninga tuleku pärast Taaveti aujärjele. „Ja vaata, Issanda ingel seisis nende juures ja Issanda au paistis

nende ümber, ja nemad kartsid üliväga. Ja ingel ütles neile: Ärge kartke! sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis peab saama kõigele rahvale, sest teile on sündinud täna Taaveti linnas Õnnistegija, kes on Issand Kristus.“

Need sõnad äratasid karjaste meeles aulisi pilte. Iisraeli Lunastaja on tulnud! Tema tulek täidab Iisraeli igatsused. Inglise juhtisid nende mõtted õigesse suunda. Nad valmistasid neid ette tundma nende Lunastajat vaesuses ja alanduses. „Ja see olgu teile täheks: Teie leiate lapse mähitud ja söimes magavat.“

Kui Jumala Poeg oleks saanud inimeseks siis, kui esimene inimpaar elas alles süütult Paradiisis, juba siis oluks see temale alandus; kuid ta tuli maa peale aastatuhandeid hiljem, millal inimsugu oli nõrgestatud ja rikutud patu läbi. Seega ta võttis kõik need tagajärjed enda peale, mis seadusepärast olid kuhjunud inimsoo peale. „Selles on armastus: ei mitte, et meie oleme Jumalat armastanud, vaid tema on meid armastanud ja oma Poja läkitanud.“

E. G. W.

„Aga see kõik on sündinud, et pidi tõeks saama, mis Issandast on öeldud prohveti läbi.“

Rahvaste igatsuse täitumisest

Miljonite inimpilkude tulipunktiks on Jeesus Kristus. Tema sündimine on olnud suur-sündmus maailmale ja on jäänud teljeks ajaloole.

Jeesust Kristust tunneme Piiblis kui Jumala Poega ja kui Inimest. Tema isik ja elu ei ole mitte välja mõeldud, vaid on niisama ajalooline nagu seda oli Cäsari, Muhamedi, Lutheri, Napoleoni ja mõne teise isik ja elu. Ehkki Tema tegevus avalikkuses kestis kõigest 3½ aastat, on see siiski enam mõjutanud ajalugu ja jät-nud rohkem pärandusi inimkonnale kui ühegi teise mehe töö.

Mõte, mille juures peatume, on, kas Kristus tuli sobival ajal? Oli Tema sündimine tollal enam ajakohane, kui see oleks olnud meie päevil, või mõnel muul ajastul?

Juba apostlid leidsid, et ajajärk, millal Kristus täitis oma misjoni maailmas, oli Jumalast ette nähtud. Jumala Poja sündimine ei võinud olla juhuslik. Maailm pidi seda kuidagi tajuma ja olukorrad pidid olema eriliselt soodsad, et evangeelium võis levida kulutulena üle maailma.

Ja nõnda siis tuli, et „aja täiuses Jumal saatis oma Poja.“ (Kal. 4, 4.)

Sündis Lunastaja, keda paljud teadlikult, miljonid aga teadmatult, ootasid ja igatsesid. Inglise laulis kiitust Jumalale ja kuulutas rahu ja rõõmu inimestele.

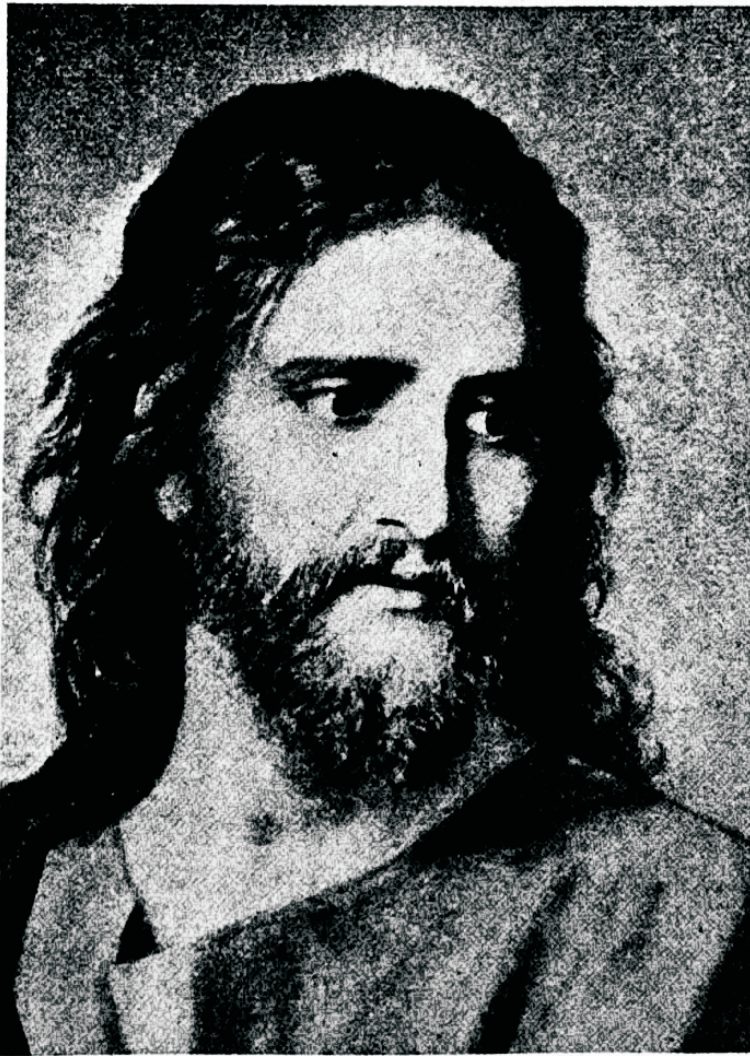
Seda „aja täiust“ apostel Pauluse sõnades mõistame, kui heidame pilku tooaegsete rahvaste ellu. Inimeste huvid pöörlesid usuliste asjade ümber. Mida rahvahulgad ühiselt taotlesid ja otsisid, oli lunastus. Enam kui 1500 aastat oli juutide meeled ette valmistatud lunastusidee mõistmiseks. Neil olid olnud mitmed juhid, kes neid olid vabastanud küll egiptlastest, küll vilistidest, amoniitidest, moabiitidest jne., kuid ükski neist ei suutnud neid teha vabaks patust. Ka sikud ja härjad, keda nad aastast-aastasse tapsid oma templites patu- ja süüohvritena, ei võinud neid poolegi puhastada patust. (Ebr. 10, 4.). Need ohvrid pidid näitama ette taevalist Lunastajat, keda Jumal oli töotanud. Ning igatsus Tema tulemise järele kasvas nii suureks, et mitmed palusid Jumalat, et nad ennem ei peaks maitsma surma, kui nad Teda võisid näha oma silmaga. (Luuk. 2, 26; 36—38.) Ja kui siis karjastele väljal kuulutati Önnistegija sündimist, ei olnud see rõõmusõnum mitte üksinda neile, vaid ingli ütluse järele „kõigele rahvale“. (Luuka 2, 10.) Tulnud oli see, kellest prohvetid olid kuulutanud, ja käes oli päev, kus „Taa-veti sool ja Jerusalemma rahval peab olema

üks lahti tehtud allikas patu ja roojuse puhastamise tarvis.“ (Sak. 13, 1.)

Mitte üksnes juuda rahvas, vaid ka paganlik maailm igatses lunastuse järele. Juutide kätte oli küll usaldatud misjon olla „paganatele valguseks“, et Jumala „õnnistus oleks maailma otsani“. (Jes. 49, 6.) Juba aegu enne Kristust üle kultuurmaailma laiali valgunud juudid oma arvukate sünagoogide kaudu Väike-Aasia, Kreeka ja ladina linnades pidid olema levitanud mõiste Lunastaja tulemisest. Kreeka filosoofia põimis selle mõiste enesesse ja võttis niimoodi usulise suuna. Rändjutlustajate ja tänavafilosofide hulk, kes õpetasid rahvale õnnistuse- ja lunastusevahendeid komplusetuse ja pahede vastu, oli lugematu. (Krüger. K. G. I, 17.) Üksteise võidu püüdsid stoalased, epikuurlased, platonlased, püthagoorlased j. t. võita enese poole rahvamasse, töötades õnne ja rahu inimhingele. Kuid kõik inimlikud lubadused tuua lunastust süüalusele hingele, jäid teostamata. Filosoofia lõppes täielises skeptitsismis. Vabadus ja lunastus jäi veel taotletavaks inimese oma ohvris ja surmas. Nõnda hüüdis Seneca: „Näed seda kõrget kaljutippu? — sealt läheb tee vabadusele. Näed merd, jõge, kaevu? — seal sügavuses on vabadus. Vaata seda madalat puud, selle küljes on vabadus.“ Samuti kuulutas Plinius: „See on kõige parem inimese viletsas elus, et ta oma elule ise võib teha otsa.“ Teised, kes olid täiesti väsinud oma tõetsimistest, hüüdsid: „Tõde on see, et tõde ei olegi.“

Mõttetarkus ja loogika ei leidnud vahendeid inimsoo päästmiseks. Siis tuli Jumala Poeg ja kuulutas: „Mina olen tee, tõde ja elu.“ See oli kui seeme, mis langes kohevale mullale. Kätte jõudnud on tund, mida juba Sokrates uskus, kui ta ütles: „Ainult siis võib inimsugu paraneda, kui Kõigekõrgem kedagi saadab maa peale, kes teda õpetab, muidu peame kaotama lootuse. Kõige parem on see, kui ootame kannatlikult.“

Ka kaugemale läände oli tunginud vajadus lunastuse järele. Roomlased otsisid seda härjaohvrites, n. n. taurobolion, mis oli iseeneses väga kummaline. Inimene laskus puude ja hagu-dega kaetud koopasse. Toodi härg, kes tapeti koopa kohal. Lunastust otsija lamas seliti koopa põhjal ja püüdis oma näoga, laotatud kätega ja riietega vastu võtta võimalikult palju alla tilkuvat verd. „Renus in aeternum“ — uuesti sündinud igaveseks eluks, nimetati niisugune müst. Mitte teaterlikkuse ega lõbude pärast inimesed ei võtnud ette selliseid toiminguid. Neis elas

Kristus

lootus ja janu pattude andekssaamisele ning surematusele, mis väljendus ühel või teisel kujul peaaegu kõigi rahvaste juures, vennastades niimoodi terve maailma täis lootust ja igatsust parematele aegadele. (Schlunk. V. d. Chr. 12.)

Nõnda olid rahvad sisemiselt valmis Kristust vastu võtma.

Ka väliselt oli jõudnud kätte „aja täius“.

Valitses Rooma maailmariik, mis ulatus Shotimaalt kuni Sahaarani, Portugaalia mererannalt kuni Indiani. Milline vahekord, kui teame, et nüüd on olemas samal maa-alal umbes kakskümmend riiki või nende osa ühes nende rahvustuse, tollide ja piiride ületamatustega! Meie päevil vaevalt üks rahvas tunnustab seda, mis on teisele püha. Asi on enimini ümberpöördukt: ühe pühadust võetakse teise poolt põhjaliku hülgamise väärilisena! Kui Kristus sünniks nüüd juudina, siis oleks Ta küll ainult juutidele, kui araablaseks, siis araablastele, kui jaapanlasena, siis jaapanlastele, kui sakslasena, siis sakslastele... Minevikus valitses teissugusem mentaliteet: rahvad olid nobedad pärandama edasi ja võtma vastu üksteiselt nende väärtusi

ja pühadusi. Kolm kuningat Hommikumaalt tuli kummardama Petlemma Tähte. (Laul 72, 10, 11; Matt. 2, 1.) Abessiinia kuninganna Kandake läkitas saadiku kuulama järele Jeruusalemi sündmuse ja kummardama sealset Jumalat. (Ap. t. 8, 27.) Nelipühi päevil oli seal samas koos ligi kakskümmend rahvust. Need inimesed olid tulnud Araabiast, Mesopotaamiast, Friigiast, Pamviiliast, Kapadookiast, Pontusest, Meedast, Eelamist, Partrist, Egiptusest, Liibiast, Abessiiniast ja mujalt Aafrikast, samuti Itaaliast, Kreekast, Vahemere saartelt ja Rooma impeeriumi muudest Euroopa osadest küll paganatena ja nendena, kes olid tulnud üle juuda usku. (Ap. t. 2, 8—11.)

Milline tohutu võimetus avanes apostlitele kuulutada nendele hulkadele Jeesusest Naatsaretist, kes oli saatnud korda lunastuse. Ristiusk ületulek muutus massiliseks. Ühel päeval otsustas ligi kolm tuhat hinge Jeesuse poolt. Ja need tuhanded läksid tagasi koju mitte üksnes uue kuulutuse ja julgusega, vaid ka uue südame ja eluga. Igasse maailmakaarde valgus evangelium lihasse sündinud Jumalast. Rahvaste ootus ja salajasem igatsus oli saanud tõeks — pattudest Vabastaja oli tulnud. Kes suutis veel sulgeda inimeste suud selle üle rääkimast, kes suutis tõkestada evangeliumi valgumast kaugemale, sest Jumal ise oli valmistanud tee temale. Võitmatute voogudena hoovas see üle maailma, hävitades, maha murdes ja enese alla mattes paganlikud müsteeriumid, Kreeka filosoofia ja Rooma raudse poliitika. Uus ajastu oli alanud — Euroopa ajalugu võttis teise suuna.

Need olid olukorrad, mis valitsesid Kristuse sündimisel. Iial varem ega pärast seda pole tulnud aegu, mis olnuksid sellel mõõdul soodsad ristiuse sinepiiva võimsaks kasvamiseks, nagu need olid Rooma impeeriumi hiilgeajal. Meie ei tea, mis oleks saanud Euroopa saatusest, kui Jeesus Kristus oleks jäänud sündimata? Kas Öhtumaa rahvastel üldse oleks olnudki ajalugu, kui ristiusk poleks vallutanud neid? Euroopa ärkamine algas misjonäride raputamisel, ja oma kultuuri eest võlgneb ta tänu Petlemma Tähele, kelle sündimine oli võlunud ka Hommikumaa tarku.

Kuid Jeesuse Kristuse lunastusetöö ei lõppenud ühekordse ilmumisega. Kord Ta tuli külvama, teist korda Ta tuleb lõikama. Taevasse minnes oli Tema selge töötus, et „ma tulen jälle“, ja ta laskis seda kinnitada ka inglite läbi mitmekordselt. (Joh. 14, 3; Ap. t. 1, 11. Juda 14, 15.) Kuid Ta ei või tulla enam lapsena sõimes, mitte enam Lunastajana. Kellel oleks siis aegagi Tema jaoks, sest nüüd ei ole rahvastel lunastuseküsimus enam päevakorral. Nüüd maksab: kas sõda või rahu.

Kas Jeesus on elanud

Mõned püüavad väita, et jutustused Jeesuse Kristuse elust on ainult legendid. Markus, kellelt on esimene evangeelium, ei olevat elanud Jeesuse ajal; ta ei kirjutavat kuuldust ega kaasalatust. Johannese evangeelium olevat kirjutatud pärast 150. aastat. Nii tahetakse heita varju Kristuse isik.

Kuidas on see asi tõeliselt? Milline on evangeeliumide ajalugu. Mida jutustavad nad Jeesusest? Kas nende jutustuste sisu on tõsi?

Kui arvestame teise sajandi algul elanud isikutega, siis leiame vastupidist sellele, mis väidavad mõned. Basilides on kirjutatud suured teosed 125. aasta paiku. See kirjamees tarvitas järgmisi lauseid Johannese evangeeliumist: „See oli tõsine valgus, kes valgustas kõiki inimesi, kui ta maailma tulnud“ (Joh. 1,9.), ja „Minu tund ei tole tulnud“ (Joh. 2, 4.)

Ireneus, Tertullian ja Aleksandria Klemens, teise sajandi teoloogid, on tarvitanud kõiki nelja evangeeliumi. Ireneuse kirjades (kirjutatud 2. sajandi teisel poolel) leidub umbes nelisada väljavõtet evangeeliumidest; nimelt kaheksakümmend väljavõtet on Johannese evangeeliumist. Järelikult juba teisel sajandil olid kõik

neli evangeeliumi. Teisel sajandil oli juba Uue Testamendi kaanon, s. t. Uus Testament täielikul kujul.

Kuna kaanon pole tekkinud päevapealt, vaid selle üksikosade läbivaatamine ja tunnustamine on võtnud aega, siis on selge, et evangeeliumid on kirjutatud üsna vara.

Justinus Märter (100—165) tarvitas Johannese evangeeliumi, näiteks järgmisi kohti: „Sõna sai lihaks“ (Joh. 1. 1—14) ja „Kui keegi ei sünni veest ja Vaimust, siis ta ei või saada Jumala riiki“ (Joh. 3, 3—5). Niisiis, Johannese evangeelium oli juba teise sajandi keskel.

Ignatsius († 115. a.) tsiteeris Matteuse, Luukase ja Johannese evangeeliumist. Tema „Lühikeses kirjas“, mida kriitika tunnustanud, esineb muu seas järgmine kirjakoht: „Ma ihaldan leiba, mis on taevast maha tulnud, eluleiba, mis on Jeesus Kristus“, jne. (Joh. 6, 41. 48. 54.). Need sõnad on olemas ainult Johannese evangeeliumis.

Polükarp († 156. a.), Johannese õpilane, näitab samuti, et Johannese evangeelium oli tarvitusel. See selgub tema õpilase Ireneuse kirjast, mille viimane kirjutanud oma kaasõpilasele Fla-

Kristus tuleb teiskordselt Kohtumõistjana, tuleb Sõja- ja Rahuvürstina. Enne, kui see sünnib, jõuab selleks kätte ka „aja täius“. — Siis, kui „teie saate kuulda sõdadest ja juttusid sõjast“. Siis, kui rahvad tulevad kokku ja silmakirjaliselt kuulutavad, et „rahu on ja pole ühtegi häda“ ja et nad „taovad oma mõõgad kablideks ja oma piigid sirpideks, ja rahvas ei tõsta mõõka teise rahva vastu ega õpi enam sõdima,“ aga ise oma maal valmistavad „viisipäralist sõda“ ja julgustavad ning õhutavad, et „äratage üles need, kes vägevad mehed; tulgu ligi ja mingu üles kõik sõjamehed; taguge oma kablid mõõgaks ja oma sirbid piigiks, kes võimatu, see õelgu: mina olen vägev“. Siis, kui „inimesed lähevad rammutuks kartuse ja asjade ootamise pärast“ ja on „ilma nõuta“ ja „kui maa peal peab rahval olema ahastus“. Siis, kui kätte jõuavad „hirmsad ajad“, et „on inimesi, kes peavad iseenestest palju lugu, kes on rahaahned, hooplikud, suurelised, teotajad, vanemate sõna põlgajad, tänamata, pühitsemata, kes ei armasta omakseid, on lepituse rikkujad, laitjad, prassijad, valjud, kes ei armasta head, on petised, äraandjad, äkitse meelega, uhked, kes armastavad lihahimusid enam kui Jumalat“. Siis, kui

„tulevad pilkajad, kes omaeneste himude järele elavad ja ütlevad: Kus on Tema tulemise tõotus“, ning kui inimesed on jätnud maha Jumala, et ei ole leida enam „usku maa peal“, — siis tuleb tagasi Jeesus Kristus. Tema oma kindlad sõnad olid: „Kui teie seda kõike näete sündivat, siis tundke, et see (Tema tulek) on ligi, ukse ees.“ Matt. 24, 33.

Kristuse sündimisel paistis täht Petlemma kohal, mille tähendust targad mõistsid. Praeguse maailma kohal hõljub Kristuse jälletulemise täht. Kus on targad, kes seda mõistavad?

See on adventrahvas, kes ootab ja igatseb Kristuse jälletulemist. See rahvas on võtnud enesele ka ülesande valgustada maailma selle tõega. Ta on juba oma eesmärgi taotlemisel ja kuulutab evangeeliumi 578 keeles kõigi uueaja vahendite ja meetoditega. Ja siis tuleb kauaoodatud Rahuvürst — Jeesus Kristus. (Matt. 24, 14.) Ta tulek on täiesti vajaline. Ta on autoriteet taevast, kelle sõna jääb maksma ja kelle nõuanne püsib. Tema rahupoliitika on muutumatu ja Tema kuningriik igavene. Valmistada iseennast ja teisi sellele kuningriigile on tänapäeva õige kristlase eluülesanne.

A. Tõnisson

viusele. Kiri sisaldab järgmist: „Lapsena nägin sind Smürnas Polükarpi majas, kus sa olid suures lugupidamises. Mul tuleb alati meele see, mis seal oli, sest lapsepõlve juhtumused süvenevad meele ja muutuvad isiku üheks osaks; nii ma võin vaimus näha, kus Polükarp oli ja õpetas. Tema kõne ja eluviis, tema stiil, milles ta rahvale rääkis, tema alatine osutamine pühale Johannesele ja teistele, kes on Issandat näinud, on mul värskest meeles. Ma mäletan ka kuidas ta (Polükarp) oma jutlustes rääkis seda, mis ta neilt kuulnud meie Önnistegijast, tema imedest ja tema jutlustest ja kuidas pealtnägijad teda on tunnistanud, ja kõik, mis ta rääkis, oli täiuslikus kooskõlas Pühakirjaga.“ — Tischendorf, „Geschichte der Evangelien“.

Sellest kirjast järeldub: 1) Johannes oli nende hulgas, kes olid näinud ja kuulnud seda, mis ta rääkis ja kirjutas, 2) Johannes õpetas oma õpilastele seda, mis ta ise oli näinud, 3) see, mis Polükarp õppis Johanneselt, oli täiuslikus kooskõlas Pühakirjaga, ja 4) Pühakiri oli juba olemas ja üks osa selles oli Johanneselt.

Polükarpi kirjadest leiame need evangeeliumisõnad: „Ei ükski, kes ei tunnista Jeesust Kristust lihasse tulnud olevat, ei ole Jumalast, vaid on Kristuse vastane“ (1. Joh. 4, 3.) ja „Vain on küll valmis, aga liha on nõder (Mat. 26, 41.).“

Nii oleme leidnud ühe kui teise evangeeliumi tsitaate ehtsais ja usutavais kirjades Ignatsiusest kuni Polükarpini, ja see asjaolu näitab, et evangeeliumid olid juba olemas enne neid.

Kuna Markuse evangeelium oli esimene, siis on selge, et Markus on selle kirjutanud siis, kui tal oli Jeesuse elu veel selgelt ja täpselt meeles.

Meile on selge evangeeliumide põhjal, et Kristus on tõepoolest olnud, et ta oli see, kes pidi tulema, kellest prohvetid sajandeid ette kirjutanud. Esitame siiski veel mõned kaasnäijate tunnistused. Kõige mõõduandvamaks võib pidada Paulust.

Suur enamik teolooge tunnustab ehtsaks vähemalt nelja Pauluse raamatut, nimelt Kalatia, kahte Korintuse ja Rooma raamatut. (Prof. dr. Drews.)

Ei saa enam üldse olla kindlaimad ajaloolisi tunnistusi, kui seda on Pauluse tunnistus Kristusest. Mis see apostel ütleb Jeesusest, seda ei saa kuidagi teisiti võtta kui see on öeldud. Ta räägib tõelisest isikust. Ta kirjutab: „Ma olen seda Issandalt saanud, mis ma teilegi olen annud, et Issand sel ööl, kui teda ära anti, leiva võttis ja tänas ja murdis ja ütles: Võtke, sööge, see on minu ihu, mis teie eest murtakse; seda tehke minu mälestuseks. Selsamal kombel võttis tema ka karika...“ (1. Kor. 11, 23—25.) Teisal see apostel esitab küsimuse: „Eks mina ole Jeesust Kristust, meie Issandat, näinud?“ (1. Kor. 9, 1.)

Kriitikud püüavad väita, et apostel Paulus on näinud Kristust viirastuslikult, mitte tõelikult. Tõsioludega arvestades need väited ei pea paika. Ei saa olla juttugi viirastusest. See on tõsiasi, et Paulus on rääkinud tõelikult Jeesusest.

Paulus ei annud üksnes tunnistuse sellest, et tema on näinud Issandat, vaid ta avaldab veel: „Ma olen kõige esiti teile annud seda, mis mina ka olen saanud, et Kristus on surnud meie pattude eest kirjade järele ja et teda on maetud ja et ta on üles tõusnud kolmandal päeval kirjade järele ja et teda on nähtud Keevast, pärast neist kaheteistkümnest, pärast on teda nähtud enam kui viiesajast vennast ühel hoobil, kellest veel siiani suurem hulk on elus, aga mõningad on ka magama läinud, pärast on teda nähtud Jakobusest, pärast kõigist apostleist.“ (1. Kor. 15, 3—7.) See on liialtki vägev tunnistus, mis tõendab kindlasti ja otsustavalt Kristusest kui ajaloolisest isikust. Paulus nägi Jeesust pärast ülestõusmist. Aga ta oli ka küllalt näinud Jeesust õpetamas kogudusekodades ja mujal.

Nüüd võidakse tõsta küsimus: Kas on ka teised tolleaegsed haritud juudid kirjutanud Kristuse isikust? Tähtis juudi autoriteet ja Jeesuse kaasaegne, Josefus, kirjutas väga mõõduandvalt. Nimelt ta kirjutas: „Sel ajal elas üks tark mees, kui seda tohib meheks nimetada. Ta tegi imelisi tegusid, oli õpetajaks inimestele, kes võtsid tõe heameelega vastu, ja ta tõmbas palju juute enda poole. See oli Kristus. Kui Pilatus mõistis ta ristisurma meie rahva vanemate pealekaebusel, jäid temale ustavaks need, kes teda olid armastanud, sest kolmandal päeval ta ilmus neile jälle elavalt, nii nagu prohvetid ette ütelnud... Tänini on püsinud nende koondis, kes end nimetavad tema nime järele.“ „Jüdische Geschichte“, 18. anne, 13. ptk.

Sellest allikast nähtub: 1) Kristus on elanud, on risti löödud ja on kolmandal päeval üles tõusnud, 2) juba selle autori päevil oli kristlik kogudus, kes oli täiuslikus kooskõlas evangeeliumi avaldustega. Loomulikult kriitikud ei ole selle tõestava allikaga nõus. See on juba nii, et mida ei taheta teada, seda nimetatakse väljamõelduseks. Öhutatakse kahtlust, kas võis juut sääraselt kirjutada. Siin võiks aga küsida: Miks ei peaks siis juut mitte kirjutama oma usutunnistuse vastu sihitud tõsiasi? Seda võib ju ka oodata õigalselt juudilt.

Et juba esimese sajandi keskel oli kristlik kogudus, kes teadis, et Jeesus oli koguduse asutaja ja evangeeliumide kirjutajad olid koguduse esimesed hooldajad, seda ei tõenda üksi Josefus, vaid ka tagakiusajad, Nero, Domitsian j. t.

Kristus on elanud! See on tõsiasi, mida ajalugu kindlasti tõendab.

Mis te arvate Kristusest

Seda küsis Kristus ise omal ajal variseridelt, kes temale vastu vaidlesid. Kuid see küsimus on elav ka veel tänapäeval. Kristuse isik puudutab tõesti kõiki. Igaüks võtab tema kohta seisukoha selle järele kuidas keegi on teda ära tunnud.

Inimestel on mitmesugused arvamused Kristusest. Uhed arvavad, et ta oli unistaja, idealist. Teised ütlevad, et ta oli rikaste vaenlane, proletariaat, esimene sotsialist. Teised jälle peavad teda parimaks inimeseks — ainus õiglane, keda maapind on näinud. On ka neid, kes näevad temas üleloomulikku inimest — Jumala Poega. Nii ristuvad mitmesugused arvamused üksteisele.

Me arvame siis, kui me ei tea täpselt. Arvamine on pealiskaudne otsustamine. See on järelsus esimeste muljete alusel. Kui Kristus küsis, mis te arvate, siis ta tahtis teada, kuidas inimesed üldse temast mõtlevad, kas nad midagi tõsiselt võtavad ja kaaluvad.

Me ei saa siis veel Kristuse üle otsustada, kui ainult arvame. Me peame teadma. Me peame sügavalt ära nägema tema elu ja õpetuse. On väga oluline ise näha, ise vaadelda. Me peame nägema teadlase pilguga, kes püüab kõike ära näha, viimast kui pisi. Me peame olema otsekohesed, niiöelda enesest ära, et Kristust täielikult näha. Mitte seda kõrvale lükata või nägemata jätta, mis meie egoistlikust seisukohast välja minnes näib meile nägemiseks ja omandamiseks sobimatu. Kui me vaatleme tema olemusest ainult seda, mis meile on meeltemööda, siis jääb ta meile nägemata. Teadmine tugineb täpselt vaatlemisele.

Ent kus kohtame teda, et võiksime teda näha? Ei ole muud paika kui neli evangeeliumi. Need on usaldusväärsed allikad. Need moodustavad laia ala, kus me võime Kristust näha.

Kas on siis evangeeliumides Kristuse isik kujutatud õiges valguses? Teadagi, paljudel on kahtlusi. Ehk on siin inimesed üht meest, keda nad armastasid ja austasid, oma vaimustuses tagantjärele ehtinud kõikisugu voorustega ja teda kujutanud mälestusis õilsamana kõigist inimestest maa peal! Selle vastu tuleb toonitada: inimese aju pole üldse suuteline omast jõust välja mõtlema säärast isikut, nagu see esineb Naatsareti Jeesus. Temas on kõik kõrgem kui inimeste mõtted.

Mis inimene oma fantaasias kujutab, selles on tuntav vahe. Inimesed kujutavad kangelasi, kes lõpmata palju suudavad, või ehivad kedagi õpetlike lausetega, kuid kelles puudub väarikas

elu, ülima tõe läbielamine. Inimese fantaasia ei suuda kujutada ideaalkuju järjekindla üksikasjalikkusega. Fantaasiaga on nagu õhusõiduga, kus inimene pole suuteline ületama teatavat kõrgust. Kristuse isik on selleks liig kõrge, liig puhas, liig täiuslik, et inimese luulelend võiks ulatuda temani.

Täiel määral võib ütelda evangeeliumides kujutatud Kristuse isiku kohta: sellisena, nagu see siin on, pole inimvaim millalgi maalinud oma ideaali.

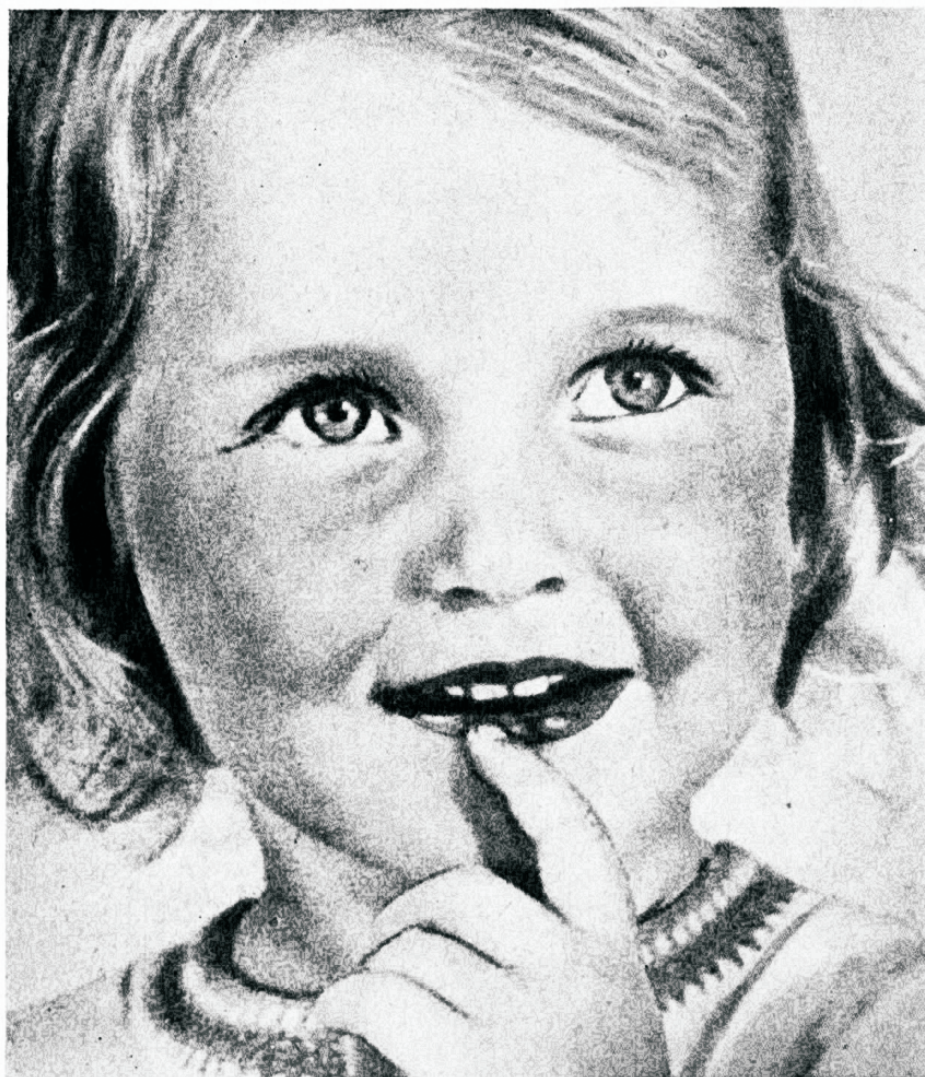
Nii nagu oli Kristus, ei kujutlenud juudid oma ideaali. Nad ei soovinud niisugust messiat, kes selle asemel et alluda alanduses Jumalale, nimetab ise ennast Jumalaks.

Ka pagan, või üldse tolle aja haritud mees ei kujutlenud ideaali särasena. Nii alandlik ja lihtne kui oli too Jeesus — see ei olnud mitte vastav tolle aja ideaalile, see ei olnud meele järele tolle aja haritud inimesele. Seepärast me mõistamegi Pauluse hinnangut Jeesuse kohta: „Ta oli juutidele pahanduseks ja kreeklastele jõleduseks.“

Kas oli Jeesus ideaaliks oma jüngritele? Kas nemad ei ülistanud teda oma südamesoovide kohaselt? Veel viimasel ööl nad pahandusid temast. Ning äraandja Juudas komistas tema vastu igaveseks. Tema vastu ei olnud ka tema sõprade süda. Särasena nad ju küll ei kujutlenud Messiat!

Kuid inimsüdame vastuolu Naatsaretlasega jätkub veelgi. Ikkagi ei ole inimesed maalinud temast ideaali. Isegi nende juures, kes tahavad olla Jeesuse järelkäijad, leidub palju ebateadlikku vastuseisu temale! Mõeldakse teisiti au ja alanduse, kannatlikkuse, heasüdamlikkuse ja vaenlastearmastuse, teenimise, maailmale suhtumise ja kanatuste talumise üle kui seda Jeesus tegi! Me oleme need, kes peame harjuma temaga; me oleme need, kes pole suutnud isegi 1900 aasta pärast oma mõtteviisis harjuda temaga!

Kui võõras on evangeeliumides leiduv Jeesuse-kuju inimsüdamele. — ja seepärast kui kaugel väljamõeldusest, — seda selgitab veel teinegi vaatlus. Ükski rahvas pole teda kogu ajaloo vältel omaks võtnud ilma vastuvaidlemata või kärpimata. Ikka tahetakse teda näha teisiti kui on evangeeliumides. Kreeka orientaalne maailm on lisanud apokrüüfides (legendaarsed kirjutused) Kristusele seda, mis tema leidis enne kõike puuduvat: Jumala hiilgust ja au! Juba lapsena on Jeesus kujutatud neis imelap-

Muretu ootus

sena. Lastel, kes mängivad temaga ja vallatades teda löövad, neil halvub käsi. Varblased, mis Jeesuslaps on savist volinud, tõusevad tema soovil lendu. Isegi kannatajana kujutatakse teda erilisel aulisena. Jeesuse astudes kohtusaali kummarduvad rooma kotkad tema ees hoolimata ülempreestrite meeletumast vihast. Apokrüüfides on näha, millise ideaalkuju suudab anda inimlik fantaasia. Roomlus pole muutnud Kristusekuju mitte üksnes sõnadega, vaid ka tegelikult. Jumalariigi ülesehitamise korraldas ta teisiti, näiteldades targemini ja lootusrikkamalt tollest Naatsaretlasest enesest! Room andis temale paavsti näol valitsedaoskaja järeltulija.

Seegi vaatlus lubab järelduse: evangeeliumides Jeesuse kujutus on ehtne. Ta ei põlvne inimese südamest. Inimesele võõras olles ta tõendab järjekindlalt oma kõrgemat päritolu.

Apostlid olid selle pealtnägijad, mida nad ei lootnud näha. Ja mis on juhtunud vastu kõiki ootusi, seda me ei unusta. Seepärast ei unustanud ka apostlid seda, mis nad Jeesusest nägid ja kuulsid.

Nii võime veenduda, et neljas evangeeliumis

on Jeesuse isiku kujutus täies usutavuses. Neis võime teda tõepoolest ikka veel näha.

Mida me võime siis näha Jeesuses Kristuses?

Kristus oli inimese täiuslik kujud. Ta elas nii kuidas on kõige loodusepärasem, kõige ideaalsem, kõige kohasem mõistlikule maailmakonnale.

Seda kõrgemat elu elades ja headust teostades ta ei olnud unistaja, kes oleks kujutlenud midagi ebamäära. Ta ei oodanud ka headusele suurt võitu, sest ta teadis, mida ta inimsüdameilt nõuab ning kuidas inimsüda sellele vastu tõrjub. Ta ütles: „Kui Inimese Poeg (taas) tuleb, kas ta leiab usku maa peal.“

Kristus teab. Ta näeb ära selle kõige sügavama ja parema. Ta ei koorma oma südant mingi mure ega hirmuga, et ta kahju või raskusi kartes loobuks tõest. Ta ei lase hetkekski tumestada oma vaimuselgust. Ta talitab nii kuidas on jumalik, see tähendab kõige õigem, kuidas ei sünni ühelegi inimesele kahju, ega halva omaenese vaimu. Nii vaba on tema hing ja nii suur on temas seadusepärasusest arusaamine.

Kui päikesepaistelisel selgel on Jeesuse hinges. Temas ei ole tumedaid sügavusi, mida ta ei mõista ja millest ta ei saa jagu. Kus on tema juures kirgedest juhitud hingetorme? Kus on ta mõtlematult tegutsenud, enesevalitsematult talitanud?

Suur ning vaikne rahu on Jeesuse hinges. Seal ei ole mingeid ebatundeid, mis inimest häirivad, ärevaks ja tasakaalutuks teevad. See rahu tuleb kartmatusel. Inimesed seevastu koormavad oma hinge kartusega, millest tuleb omakasupüüd, vihkamine, kadedus, kurvameelsus jne.

Kristus suutis lõpmata palju kanda. Miski ei olnud temale raske. Olukord nõudis, et ta oli kodutu. „Lindudel on pesad ja rebastel on augud, aga Jumala Pojal ei ole aset pead maha panna.“ See aga ei olnud temale mingi raskus. Nii tugev ja vaimujõuline oli tema.

Suur on tema julgus kurjas maailmas õigust teha. Ei mingit kompromissi, mingit järeleandmist ei tee tema oma kasu pärast. Kõik, mis järgneb tema veendumusest, viib ta läbi. Seda-

Maailm on kuri

Sageli on kuulda ütlust, et maailm on kuri. See ei ole paljas kõnekäänd, vaid kurb tõde. Iga inimene peab tunnistama, et maailmas on tõesti palju kurjust.

On palju inimesi, kes lasevad oma teo ja tahte minna väär-suunas ning kes tarvitavad oma anded ja jõu kurjasti. See kurjus tuleb esile hirmudele ja kirgedele voli andes.

Ei patustata mitte üksnes enese vastu, vaid tehakse kurja ka teistele, nii omastele kui ka võhivõõrastele. Sirutatakse käsi võõra varanduse järele, lüüakse haavu sõnadega ja relvadega. Kes jõuab küll aimata kui palju on valmistatud valu. Paljude inimeste eluõnn on hävitatud ja paljude elujulgas purustatud.

Maailma kurjus ei avaldu mitte üksnes üksikisiku tegudes enese ja oma ligimese vastu, vaid see tuleb esile ka ühe rahva võitluses teise vastu. Kõigil on teada, kuidas sõda moonutab elu palge, kuidas ta lööb sügavad haavad. Hävitatakse inimesid, põletatakse linnu, muudetakse asulaid tuhahunnikuks. Järele jäetakse vigaseid ja sante, nutjaid ja leinajaid. Kas see ei ole kuri, kui soetatakse kirjeldamatut valu ja nimetut häda, kui inimesed ise lasevad tuel ja mõõgaga õgida linnade ning maade jõukust ja inimesid!

Miks on niisugused kurjad nähtused, mis teevad elu nii halvaks ja raskeks? Mis on kõige

selle põhjus, et inimesed on nii kurjad? Näib, et kõigel kurjusel on ühine põhjus: himu keelatu järele. Tehakse järeleandmisi meeleliste ihadele, puudub kõlbeline jõud ja korrastatud vaim, mis suudaksid tasakaalustada sisejõude ning vastu panna kiusatustele. Kuid see ei ole kõik. Kurjuse olemuse sügavustesse pole sellega veel jõutud. Kurjuse sisim olemus näib palju enam seisvat kõige hea põlgamises, mis viimaks muutub isegi hea vihkamiseks. Miks inimene armastab kurja enam kui head, see on suur mõistatus. Kuri ei tee olukorda kergemaks ega inimest õnnelikumaks. Kurja olemusse kuulub see, et kuri oskab oma tegelikke tagajärgi katta looriga, nii selle tõttu näib olevat palju kergem teha kurja, kui head. Vale on kurjuse pearelv. Inimene laseb end petta.

Mis teha selleks, et vabaneda kurjusest ja olla hea? Kuidas saada nii targaks, et näha kurjuse tõeliku olemust ka tema petliku loori tagant? See on küsimus, mis väärrib suurimat tähelepanu.

Kurja võitmiseks on tarvis elada kindlate põhimõtete järele. On tähtis, et ei lasta end mõjutada meeleoludest, vaid talitatakse alati rahuliku kaalutlusega, andes oma sisemisele olemisele õige suuna. See nõuab inimeselt palju. Selleks on tarvis iseennast salata ja võita. Suur

sama julgust nõudis ta ka oma järelkäijailt. Unusta isa ja ema, jah unusta omaenese hing, et tema järele käia. Kuulutatagu julgelt ja ärgu kardetagu inimesi, kes võivad surmata ainult ihu. Hing peab olema rikkumata, peab suutma igavese õigluse põhimõtte järele juhtida inimese tegevust. Inimeste hinged on nii rikutud, et nad ei suuda tõde kanda, ei julge õiglaselt elada.

See julge kartmatu Kristus on ka õrnatundeline inimene. Teiste saatus toob temale pisaraid silmi. Ta on liigutatud kõigest, mis võib inimese hinge liigutada. Ta on sõbralik ja aitlik.

Ka oma vihas on ta tore. Sellel pühal vihal puudub see, mis teeb meie viha patuseks. Temas ei puhunud isekuse tormid. Me oleme ägedad omas asjas, teda aga tiivustas ägedus Jumala pärast.

Kristuse hinges asus tasakaal. Ta on ainulaadselt rahulik, on ainulaadselt süvenenud ning isand enese üle. Ta on suuresti vapustatud ja siiski otsatus rahus. Ta on kangelasmeelne ja ometi täis õrnust. Nii rikas on tema iseloom.

Igavese õigluse äratundmine ja vankumata julgus on Kristuse pärandus meile. Ta õpetas, et ärge muretsege mitte. Kujutame ette, kui me ei karda ega muretse, kui me ei koorma oma hinge, kas me ei suuda siis õigust teha ja ka ülalpidamist muretseda! Igal juhul! See ongi ainult täielik elu. Mis on siis parem, kas eluaralt teha halba, või elujulgelt teha loovat tööd? Mis ehib inimest hinge rahuga, üleva tundega, õnnelikkusega, mis annab inimesele jõu oma ülesannet täita ning enese ja teiste eest õiglaselt hoolitseda?

Kui me oleme Kristuse ära näinud, siis teame, et ta on Jumala Poeg ja teame ka milles seisab tema järel käimine. Kristus täitis Isa tahtmise, mis esineb koguilmas ja pühakirjas. Püüame ka niisuguseks saada kui oli tema. Tema oli valguse riigist, tema annab ka järelkäijatele valguse ja jõu.

Kuid paljud ei näe teda mitte, sest nad ei taha näha, sest neil ei ole julgust võtta kohustust enese peale.

Me peaksime teda nägema ja täielikuks saama!

inimkonna õpetaja on seda väljendanud järgmiselt: „Kui keegi minu järele tahab tulla, see salaku iseennast ära ja võtku oma rist igapäev enesele ja käigu minu järel. Sest kes iial oma elu tahab hoida, see kaotab selle, kes iial oma elu kaotab minu pärast, see hoiab selle. Kerge on ju talitada üldsuse eeskujuga järele, kus ei küsita palju põhimõtetest, vaid kus lastakse valitseda himudel ja kirgedel, kus vaimuelu ei ole korrasdatud, ja kus inimesi juhivad maised huvid. Seal on peanoõudeks, et elu tuleb maitsta, midagi ei tohi enesele keelata. Selle juures loomulikult vaadatakse ainult käesolevale silmapilgule ega arvestata kaugemaga. Selle vastandina on aga põhimõttelisi inimesi, kes endalt küsivad, mis on iga teo tagajärjed; kes ei lase ennast võita igast kirehoost, vaid kes on oma elu korraldanud igaveste vaimsete põhimõtete järele. Niisugusel inimesel on sisemiseks sunniks elada alati õiglaselt ja kõlbeliselt. See on saanud tema sisemiseks vajaduseks ning ta ei saa teisiti talitada. Tal on saanud selgeks, et salata iseennast tähendab hoida elu. Kaotada ja lasta mööda minna võimalusi, mis oleksid lubanud mõneks silmapilguks naudingut ja lõbu madalamatele tungidele, tähendab võita kõrgemat vaimset elu. Aga üürikese lõbu pärast loobuda vaimsest elust, see tähendab kaotada määratud rikkust ja võita paljas liivatera.

Kus suudetakse vastu panna mõjudele, mis sunnivad inimest kurja tegema, seal on elu ilus ja hea. Kus on julgust elada vooruslikult, seal on võidetud palju, kaotatud aga mitte midagi. Kui juletakse kõlbeliselt talitada ka seal, kus sellest tekib isikule endale kahju ja kannatusi, siis on ilmutatud meelsust ja vaimujõudu, mis ehitab üles elu. Niisugust jõudu võib inimeses kasvatada ainult kristlus. Tema eesmärk ja ülesanne ongi teha kõik inimesed kõlbelist tugevaks ja vooruslikuks, nii et elu võiks muutuda ilusaks ja heaks. Kristlus teeb inimest suutlikuks valitsema ihasid ja kirgi, — veel rohkem ta annab inimesele jõudu elada teiste kasuks. Niisuguseid inimesi olid esimesed kristlased, kes suutsid kannatada usu, õiguse ja vooruse eest ning kellel oli sisemiseks vaimutarbeks elada teiste kasuks. Elu, mis elatakse teiste kasuks, on ilus. Kas ei ole see hea, kui võtmise asemel antakse, kui haavade löömise asemel haavu seotakse, kui laimamise asemel trööstitakse, kui au röövimise asemel au kaitstakse, kui vaenu õhutamise asemel rahu külvatakse. „Nüüd olen ma rõõmus oma kannatamistes teie eest,“ ütles Paulus. Harilikud inimesed ei mõista niisugust keelt.

Üteldakse: Mis läheb minul teise saatus korda. Kas mina peaksin ennast teise jaoks ohverdama. Mul on enesega küllalt tegemist. Igaüks hoolitsegu enese ja Jumal meie kõikide eest. Kindlasti on igal inimesel kohuseid enese vastu.

Kuid need ei õigusta teda muutuma enesearmastajaks. Me oleme kohustatud oma huvisid kaitsma, kuid neid ka ära salgama siis, kui nad käivad üldise heaolu nõuete vastu. Seepärast ei tule arvestada ainult oma mõnususi, oma väikesi soove, vaid tuleb olla kasuks ka teistele. Teiste eest kannatada — see teeb elu ilusaks. See on vooruse võit. See loob taeva inimeste juure. Seda mõistab ema, kes kannatab oma lapse pärast, isa, kes töötab oma perekonna kasuks, tänuelik poeg, kes parem ise puudust kannatab kui et ta vanemad oleksid hädas, hea tütar, kes loobub mõnudest, et olla toeks oma haigele emale.

Missuguse inimese elu on siin maailmas kõige ilusam? Kas ei ole selle elu, kes on teistest sõltumatu, nii et ta ei karda midagi; kes on nii rikas, et teised ei saa enam temale midagi pakkuda; kellele meelitused, au, kuulsus ja varandused näivad tühistena võrreldes sellega, mis tal on enesel!

Nii on inimene kes hindab voorust üle kõige ja kes rõõmsalt kannatab teiste eest. Ta teab, et kõlbeliste põhimõtete järgi elamine ehitab elu üles, vähendab kurjust, valu ja vaeva maailmas. Seepärast eisaa ta teisiti talitada, vaid peab olema oma sisimast tundest juhitud aus, õiglane, abivalmis ja hea. Ta ei ole seda sellepärast, et saada kiitust teistelt, vaid selleks, et on vaja nii elada. Ta ei küsi, mis teised temast mõtleavad; ta ei loobu ka siis oma põhimõttest, kui teised ei kingi temale küllaldast tähelepanu, kui teised ei kiida teda ega ülista küllalt tema teeneid. Tal on ka ükskõik, kas teda õieti mõistetakse või mitte. Kui tema parimaid püüdeid valesti hinnatakse, kui neis nähakse tema omakasupüüdlikkust ja auahnust, siis ei löö ta oma senisele elule käega, vaid toimib endiselt edasi. Ta teab, et kõlbeliselt elada ja head teha on jumalik. Seepärast ei loobu ta sellest. „Kes teile peaks tegema kurja, kui teie hoolega püüate head. Ja kui teie ka kannataksite õiguse pärast, õndsad olete teie! Ärge kartke nende hirmutust ja ärge mitte kohkuge.“ Need apostli sõnad annavad talle julgust olla püsiv oma põhimõttest. Ta ei tee ka head selleks, et ise sellest kasu saada, et ise kord lõigata vastutasuna head. Ta teeb seda põhimõtte enese pärast, kuigi ta selle juures teab, et inimene lõikab seda, mida ta on külvanud. Ta hoiab kurjast eemale, sest teab, et lõbu ja kasu, mis tuleb kurjast, on möödud. Tema silmade ees seisavad hoiatavad sõnad: „Ärge armastage maailma ega seda, mis maailmas on; kui keegi maailma armastab, siis Isa armastust ei ole temas. Sest kõik, mis maailmas on, liha-himu, silmahimu ja elukõrkus ei ole Isast, vaid see on maailmast. Ja maailm läheb hukka, ja tema himu, aga kes Jumala tahtmise järele teeb, see jääb igavesti.“

R. Vinõlas

Aegade lõpust

Jeesus, rääkinud oma jälletuleku märkidest, ütles: „Kui teie seda kõik näete, siis tundke, et see on ligi, ukse ees.“ Jumal on hoiatanud inimesi iga eeloleva kohtu eest. Kellel oli usk ajakohasesse kuulutusesse ja usus järgis Jumala küskudele, sellest läks kohus mööda, mis tabas uskmataid ja sõnakuulmatuid. Noa sai teadaande: „Mine sina ja kõik su pere sinna laeva, sest sind olen ma näinud õige olevat enese ees seesinase põlve rahva sees.“ Noa oli kuulelik ja pääses. Lotile öeldi: „Võtke kätte, minge siit paigast välja, sest Jehoova rikub linna ära.“ Lot andis end taevaste saadikute hoole ja ka tema pääsis. Teatati ka Kristuse jüngritele Jeruusalemma hävimisest. Kes pani tähele tuleva hävingu märke ja põgenes linnast, sellest läksid mööda kohutavad tagajärjed. Nõnda antakse ka nüüd teada Kristuse tuleku eel käivad vapustavad sündmused, mis peavad tabama tervet maailma. Kes paneb tähele seda hoiatust, see pääseb.

Kuna meie ei tea tema tuleku täpset aega, siis kästakse meid valvata. Kes valvab, see ei oota Issanda päeva laiskuses. Kes valvab, see puhastab oma hinge tõe kuulmise läbi. Valvamisega on seoses ka tõsine töö. Kes teab, et Issand on ligi, ukse ees, see suurendab oma agarust, et töötada koos taevaste olevustega hingede päästmiseks. Kes seda teeb, see on ustav ja tark sulane. Nagu Eenok, Noa, Abraham ja Mooses kuulutasid oma aja jaoks, nii annavad Kristuse sulased ka praeguse aja jaoks hoiatuse.

Aga Kristus räägib veel ühest teisest klassist: „Aga kui see sulane oma südames mõtleb: Minu isand viibib tulla ja hakkab peksma sulaseid ja tüdrukuid ja sööma ja jooma ja joobnuks saama, selle sulase isand tuleb päeval, millal ta teda ei oota.“ (Luuka 12, 45. 46.)

Sulane ütleb oma südames: „Minu isand viibib tulla.“ Ta ei ütle, et Kristus ei tule. Ta ei pilka tema teist tulekut. Aga oma südames, oma tegudega ja tööga ta tunnistab, et Issand viibib. Ta võtab teistelt veendumuse, et Issand tuleb varsti. Tema mõju juhatab teised viivitusse. Neid õigustatakse nende ilmalikkuses ja tuimuses. Maised himud ja halvad mõtted võtavad neis võimuse. Kuri sulane sööb ja joob joojatega ja seob end maailmaga, et järele anda oma ihadele. Tema lööb oma kaassulaseid, süüdistab ja teotab neid, kes on ustavad oma Issandale. Tema ühineb maailmaga. Jälle ja jälle seltsib ta nende üleastumistega. Maailmaga läheb ta ka hukatusse. „Selle sulase isand tuleb... tunnil, millal tema ei tea, ja lõhub teda ja annab temale palga nendega, kes uskmata.“

„Kui sa nüüd ei võta valvata, siis tulen ma sinu peale kui varas.“ (Ilm. 3, 3.) Kristuse tulek üllatab valeõpetajaid. Nemad ütlevad: Rahu ja julgus! Preestrite ja õpetajate sarnaselt enne Jeruusalemma langust ootavad nad kirikule heaolu ja au. Aja märkisid seletavad nad oma seisukoha järele. Aga mis ütleb jumalik kuulutus? „Hukatus langeb nendele äkitselt.“ Kõigile, kes teevad selle maailma endale koduks, tuleb Jehoova päev kui varas.

Ajamärgid on järeldusega. Sündmused heidavad ette oma varjud. Jumala Vaim võetakse ära; õnnetused maal ja merel järgnevad kiiresti üksteisele. Tekivad tormid, määväringud, kahjutuled, uputused ja roimad kõiksugusel kujul. Kes võib lugeda tulevikku? Kus on kindel alus? Ei mingi asi, mis on maine ja ilmlik, paku kindlust. Inimesed kogunevad juhtsõnade alla, mille nad on endile valinud. Rahutult ootavad nad korraldusi oma juhtidelt. Teised astuvad esimese suure vastupanija ridadele. Ainult vähesed usuvad tõsiselt, et on karta põrgut ja võib võita taevast.

Kriis tuleb pikkamööda meie peale. Päike seisab laotuses ja teeb tavalise ringkäigu ning taevad jutustavad ikka veel Jumala aust. Inimesed söövad ja joovad, istutavad ja ehitavad ning abielluvad. Kaupmehed müüvad ja ostavad ikka veel; lõbuotsijad külastavad samuti kui enne teatreid ja mängupõrguid; aga armuaeg läheneb kiiresti lõpule ja iga tegu otsustatakse igaveseks. Saatan teab, et tema aeg on lühike. Ta on pannud tegevusse kõik tööriistad, et petta inimesi, hoida neid tegevuses ja mõjutada kuni on möödunud armuaeg ja sulgunud armu-uks.

Pühalikult kostavad läbi aastasadade Issanda hoiatavad sõnad: „Aga hoidke, et teie südamed ei saa koormatud liia söömise ja liia joomise ega peatoidusemuredega, et seesama päev ei tule äkitselt teie peale. Seepärast valvake ja paluge igal ajal, et teid väärt arvatakse ära põgenema kõige selle eest, mis peab sündima ja seisma Inimesepoja ees.“ (Luuk. 21, 34. 36.)

*

„Seepärast on Jumal küll mitu rumaluse aega sallinud, aga nüüd kuulutab ta kõigile inimestele kõigis paigus, et nad peavad meelt parandama, sest ta on seadnud ühe päeva, millal ta tahab maailma peale kohut mõista õiguses ühe mehe läbi, keda ta selleks on seadnud, ja pakub usku kõigile pärast seda, kui ta on teda surnust üles äratanud.“ (Ap. 17, 30. 31.)

E. G. White.

Igal südamel oma valu

„Tule alla, Anton, sulle tuli külaline.“

„Kas härra või daam?“

„Uks härra.“

„Väga hea. Ma tulen kohe. Paku külalisele istet, sa tead ju...“

„Küll ma selle eest hoolitsen. Ära pea sina seda raskeks, tule kohe.“

Selle lühida kahekõne järele, mis kunstmaaler Anton Mets pidas oma naisega kodusel telefonil, ta tõusis tugitoolilt, korraldas oma kaelasidet ja asus mõõdukal sammul teele.

Külalised tülitasid teda harva, seepärast ta oli isegi huvitatud, kes see võis olla.

Noormees ootas tema ateljees. Kunstnik astus töökotta, sulges enda järel ukse ja astus mõned sammud võõra suunas. Ta teretas külalist juba eemalt, sirutades temale lahkelt vastu käe. Viivitades asetas võõras oma külma käe maalri kätte ja ütles väsinud häälel:

„Vabandage, et julgesin tülitada.“

„Võtke istet,“ katkestas maaler võõra jutu.

„Kui vana teie olete?“

„Kakskümmend kolm aastat. Mu nimi on —“

„See ei puutu asjasse! Jutustage parem mulle endast. Nähtavasti olete olnud haige, nii kui häälest kuuldu?“

„Ma olen veelgi haige! Ma tunnen seda, kuigi arst ütleb, et olen terve. Võib olla, et minu organid on terved. Aga mul puudub rõõm elu üle! — Kas teie mõistate seda?“

„Ei,“ kostis kunstnik.

„Härra, mina olen meelt heitmas!“ ütles noormees, ja jatkas kannatamatult:

„Tean, et see oli rumalus, et teid siin üles otsisin, teid tülitasin! Ka teie ei suuda mind aidata, härra Mets! Teie ei tunne ju minu häda, suurt hingelist häda! Teie olete Jumala armualune, loov kunstnik, ja mina — halastamatust saatusest purustatud inimkuju, ilma ühegi parema lootuseta, ilma Jumalata ja tulevikuta. — Ma mõtlesin lõpetada oma elu.“

Maaler vaikis. Örn naeratus mängles tema huulte ümber. Ta võttis oma kepi, astus akna juure ja ühe tõmbega kõrvaldas ta akna eesriided. Hele valgus tungis sisse ja kuldas hämara töötoa viimsegi nurga. Kunstnik aga astus seljaga akna poole.

„Miks te seisate? Kas ma pean lahkuma?“ küsis külaline lähenedes kunstnikule.

„Mitte veel, palun. Vaadake, mida te näete?“

„Valgust, palju valgust! Ilusat maailma, härra Mets! Õnnelik on see, kellele on võimaldatud seda selgete silmadega vaadelda, koormamata meeltega nautida! — Miks teie keelate mind? Lubage mul nüüd minna.“

„Peatuge veel, noormees,“ hoidis härra Mets teda tagasi, „vaadake seda pooleliolevat maali seal taga seinal.“

„Kas see, millel asub lambakari?“

„Just nii! See on minu viimne töö. Seda ma ei lõpeta enam üldse!“

„Miks teie ei taha seda valmis teha?“

„Ma ei saa seda lõpetada, sest mina, kuulge, see „Jumala armualune, loov kunstnik“, olen täiesti pime!“

„Teie olete — pime?“ Noormees ei saanud enam sõnagi suust.

„Sest on kaheksa aastat aega kui ma oma parimas meheas, oma võimete kõrgeimal tipul, tuhanded tulevikuplaanid meeles, langesin ohvriks haigusele, mis minult röövib nägemise ja tõukas mind välja valguse maailmast, mis täis ilu, elu ja tegutsemisrõõmu, heites mind pilkasesse pimedusesse ja seda — eluks ajaks!“

„Ja seda — seda olete teie kõik rahulikult kannatanud?“

Mõlemad vaikisid tükk aega. Siis ütles Anton Mets mõjukalt: „Mina ei ole, nii kui teie näete, selle õnnetuse all kokku varisenud, kuigi mulle enam midagi halvemat vaevalt oleks võinud juhtuda. Ma ei ole iial sellele mõelnud, et oma õnnetust veel kuriteo läbi kroonida. Selle sisemise jõu ma olen saanud Jumalalt. Ärgem nüüd enam rääkigem minust. Teil on vast veel midagi jutustada oma raskustest, mis, nii kui teie ütlesite, teid peaaegu meeletele viivad. Mina tahan aidata teid!“

Noormees vaikis. Häbipuna tõusis ta kahvatu näole. Ta haaras kunstniku mõlemad käed ja suudles neid liigutatult.

Uuendage „Meie Aja“ tellimine 1938. aastaks!

Õilis on anda

Meie kõik tahame jõulu ajal olla rõõmsad. Eks ole? Siis püüame seda valmistada ka teistele. Peame meeles, meie mäletame selle ühe sündimisaega, kes õpetas meid sõnadega ja tegudega armastama oma ligimest. Ülimaks asjaks tema elus olid teised inimesed. Ja seepärast oli teda võitnud rõõmuga ülalt. See tähendab, tema oli rõõmsaim inimene, kes iial elanud siin maa peal, ja seda hoolimata tema raskustest.

Kes tahab pühadest kõige enam rõõmu saada, see mõelgu, plaanitsegu ja tegutsegu kogu pühade aeg teiste rõõmustamiseks ja õnnistuseks. Teie teate, see armas puusepapoeg on jätnud meile selleks õilsaid eeskujusid. Kui tahame elada õnneli-

kult siin maailmas, siis peame seda alati meeles pidama. Parim aeg sellega alustada on, kui oleme alles noored.

Arstid ütlevad, et paljudel oleks parem tervis, kui nad vähem hoolitseksid enda eest ja rohkem mõtleksid teistele. Nii te näete, et lahke enese-armastuseta mõtlemine teiste heale käekäigule võib saada suureks tervisesaladuseks. Kõik, mis meie ümbruses, annavad midagi teistele. Päikene annab valgust ja soojust. Pilved annavad vihma. Maapind annab õisi ja kõiksugu vilja. Lehmad annavad piima, lambad villa ja hobune teenib meid. Vanemad pakuvad meile südamlikuma armastuse ja hoolekande. Me oleme neil meeles ööl kui päeval. Nii me oleme siis kõik andjad ja saajad; nii see peab alati olema, sest meie Õnnistegija ütles, olles siin maa peal: „Õndsam on anda kui võtta“.

Rõõmsad pühad

„Kolme päeva pärast on jõuluõhtu,“ ütles üheksa-aastane Helga oma seitsmeaastasele vennale Antsule.

Mõlemad lapsed seisid akna juures ja vaatastid tänavale, kus roogiti värsket lund ning liikus palju inimesi. Tüki aja vaikimise järele näitas Helga käega viletsasti riidetatud tütarlapse peale ja ütles: „Näed, see on Maie Vahar.“

Antsule näis see näitamine jätvat vähe mõju, sest ta vastas ainult: „Ah, nii.“

„No, kas sa siis ei tunne teda!“

„Ei.“

„See on Maie, kes peab alati hoidma oma väikest õde. Tema isa on haige ega saa teenida, seepärast käib tema ema väljas tööl. Nad elavad tolles majas katusekambris.“

Ants vahtis ikka veel ükskõikselt nagu ennegi, ja Helga jätkas kannatamatult:

„Nad on nii vaesed, et ei saa jõuluks midagi. Mis sa selle kohta mõtled?“

„See on kahju,“ ütles poiss ärganud osavõetuga. „Ma ei tahaks küll olla nii vaene.“

„Sa ei teagi, mis tähendab olla vaene,“ vastas Helga.

„No, kas sina siis tead?“

„Jaa, Vaharad on vaesed. Tädi Juuli rääkis, et neil vahest ei ole midagi süüa, ja seepärast olen

ma mõnikord Maiele annud oma võileva; ma saan kooli minnes temaga kokku. Ta on ilus tüdruk. Ta rääkis, et kui isa saab terveks, siis on neil jälle küllalt süüa. Niikaua peab ema ja ka tema ise teenima. Tead, ta lubas homme minna turule jõuluasju müüma. Ta lootis, et kui saab midagi müüa, siis teeb enesele väikese jõulupuu, seda igatseb ta nii väga, iseäranis oma väikesele õele.“

„Me võiksime ju ka temalt midagi osta.“

Toas olla on parem . . .

„Jaa, Ants, kas sinul on raha?“

„Ei, aga sinul? Onu kinkis sulle ühe krooni.“

Helga muutus näost punaseks. „Aga kui paljukene on siis üks kroon. Ma ostsin paar korda šokolaadi ja veel midagi muud, ja nii on minu raha otsas.“

„Ehk annab ema, kui me temalt küsime.“

„Ah, ei, ta hakkab tõrelema, kui saab teada, et ma olen oma raha ära kulutanud.“

Mõlemad jäid mõttesse. Väljapääsutee ei selgunud nii kohe. Viimaks algas Helga juttu: „Ma õige tahaks ka minna jõuluasju müüma.“

„Aga nüüd on väljas külm ja sul tuleb külmetada, ja kas keegi tuleb sinult ostma.“

Helga tahtis midagi vastata, aga siis astus ema sisse ja ütles lahkel toonil: „Kas te tahate jõuluks kellelegi heameelt teha ja midagi kinkida? Te võite kunagi minna ja midagi osta. Isa lubas teile anda natuke raha, ja sina, Helga, sul on ju ka onu kingitud raha.“

Tume puna ilmus tüdruku näole, ja nähes ema tõsist küsivat pilku, ta puhkes nutma.

„No, mis on siis?“ küsis ema imestunult.

„Oh, ema, ma ei julge ütelda, et mul ei ole enam ühtegi senti.“

„Sa oled siis kõik ära raisanud,“ ütles ema tõsisel toonil.

„Ei, ma nägin ilusaid mänguasju ja ma — ma —“

„Nii,“ jatkas ema, „ma näen, et olen sind liig palju usaldanud. Sa ei saa nüüdsest peale enese kätte enam sentigi; sa ei oska veel hinnata raha väärtust.“

Helga nuttis tasa. Ta nuttis mitte sellepärast, et temale ei lubatud anda raha, vaid tal oli kahju, et oli ema kurvastanud ja et ei saa Maielt midagi osta. Tal oli raske otsustada, kas nüüd rääkida, milleks praegu vajab raha. Häbi oli küsida. Aga siis mõtles jälle, et temast oleneb, kas Maie saab midagi müüa.

„Emake!“

„Ja, minu tütar?“

„Vanaisa kingib mulle jõuluks alati kolm krooni; kas sa ei annaks sellest minule ühe krooni juba nüüd?“

„Ei, minu kallis,“ sa peaksid ükskord mõistma, et raha raisata on halb tegu.“

„Aga, emake, ma ei tee seda enam. Turul on Maie Vahar, ma soovin tema käest midagi osta.“

„Maie Vahar on tema sõbranna,“ lausus Ants toonitavalt sekka.

Nüüd seletas Helga emale sedasama, mis ta oli seletanud oma vennale.

Ema kuulas tähelepanelikult. Kui Helga oli oma jutu lõpetanud, ütles ema lahkel:

„Ma pärin nende inimeste üle järele, ja sulle, Helga, ma annan viiskümmend senti, tule nüüd sellega läbi. Mul tuleb meie ühingu ülesandel osta vaeslastele kingitusi. Ma lähen vaatan, ehk ma ostan ka midagi sinu hoolealuselt.“

„Oo, ja, palun ema, tee seda!“ Siis ta langes emale kaela ja ütles: „Armas hea ema, ma tänan sind!“

Ema kallistas oma tütrekest.

Helga ootas põnevusegt homset päeva. Tal oli ainult üks soov, näha Maiet oma asjadega. Hommikul kui läks valgeks, ta sai luba minna ühes vennaga välja. Nad läksid turule ja leidsid Maie. Tema laual olid ilusad asjakesed — kuusehted ja maiustused. Kuid väike tüdruk, kes seisis laua juures, oli nii kahvatu ja hirmunud. Helga astus talle üsna ligi.

„Kas sa oled ka juba midagi müünud?“

Küsitav raputas pead.

„No, on ju ka veel vara. Igatahes meie ostame sinult midagi.“

Helga otsis oma viiskümmend senti välja, ja väikese müüjanna kahvatu nägu lõi rõõmust särama.

„Tere, Helga!“

Kenasti rietatud laps hüüdis oma koolisõbrannale. Helga pööras end ümber. „Oo, sina siin, tule, osta sina ka enesele ilusaid asju,“ kõnetas Helga teda lõbusalt.

Kõnetatava suu tõmbus inetult ja ta ütles pilkavalt: „Mis ma teen selle rämpsuga; ma ostan kauplusest.“

Ta läks ära ja Helga vaatas Maiele otsa. Pisarad tulid Maiele silmi ja nuuksudes lausus ta: „Oo, ma mõtlesin, et minu asjad on nii ilusad.“

„Seda nad ka on,“ kinnitas Helga, „too tüdruk on vaid liig upsakas ja edev. Ära muretse, minu ema tuleb ja ostab ka midagi.“

Lapsed vahetasid veel mõned sõbralikud sõnad ja siis jätsid väikese müüjanna üksi.

Maie äri ei tahtnud kuidagi edeneda. Turul oli palju ja rikkalikke laudu, nii et Maie asjakesed jäid paljudele tähele panemata, ja kui tal ei oleks olnud lootust Helga ema peale, siis ta oleks juba kaotanud julguse.

Tornis kell lõi kaksteist. Ootavalt vaatas Maie ringi. Seal tuligi oodatav. Rõõmsa naeratusena astus daam laua juure ja kiitis asju ja siis küsis:

„Kas see on kõik, mis sul on?“

„Jah,“ vastas Maie.

„Nii, mul lähevad kõik need tarvis; meie hoolekandeühingu poolt tehakse vaestele lastele kingitused, ma ostan selleks kõik ära. Too need asjad mulle koju; seal maksan raha. Aga sina ise võta need viis küünalt enesele, ma kingin need sinule, et sa võiksid ka teha enesele jõulupuu.“

Maie jäi üllatuse pärast tarretunult seisma, ja proua Kivist jätkas: „Ma olen palunud mõnd oma tuttavat, et nad ostaksid sinult midagi. Nad tulevad homme, sa muretse enesele rohkem kaupa.“

Säravail silmil kuulas laps seda kõnet ja siis ütles: „Täna väga teid!“

Proua silistas tema külmi põski ja ütles:

„Hea küll, väike, nüüd pane asjad kokku ja vii mulle koju, ja siis mine kööki, tädi Juuli annab sulle sooja kohvi, sa oled ju nii külmanud.“

Ostja lahkunud, Maie pani asjad kiiresti kokku ning viis need temale koju.

Sel õhtul oli rõõmu ülal katusekambris. Proua Vahar maksis müügiks võetud asjad kaupmehele ära ning sai järgmiseks päevaks veel rohkem kaasa. Ta tuli ja istus haige voodi äärel ja ütles sügava liigutusega: „Näed sa, isa, Jumal on hea, ta aitab neid, kes loodavad tema peale.“

Järgmisel hommikul oli Maie jällegi vara platsis. Pisut hirmu asus ta südamesse, kui silmitses seda hulka asju, mis oli laotanud lauale. Ta pani käed kokku ja palus vaikselt: „Armas Jumal, lase minul hästi minna!“

Seal tuli üks ema kahe lapsega, ja ostis midagi, siis jälle keegi ja jälle keegi, nii et Maie oli juba tegemist nende teenimisega. Ilmus sinna ka Helga.

„No, Maie, kuidas läheb?“

„Väga hästi. Mu asjad on varsti otsas. Ma võiksin veelgi müüa.“

„Mine too asju juure.“

„Aga, ma ei saa siit ära minna.“

Helgale tuli hea mõte. „Ma jään siia ja ma müün sel ajal.“

„Kas sa siis tõesti tahad seda teha?“

„Ja muidugi!“

Maie jooksis minema ja Helga istus laua juure. Imelik tunne asus temale rindu üksi jäädes ja ostjaid oodates. Ta kartis seda, mida oli ette kujutanud, et keegi ei tule ostma.

Viimaks tuli keegi ema väikese lapsega käekõrval. „Osta, osta,“ hüüdis väike ja näitas käega. Proua vaatas ühte mänguasja ja küsis hinda.

„Peale on kirjutatud,“ vastas Helga.

„Kolmkümmend senti! See on kallis, ma ei anna rohkem kui kakskümmend.“

„No, hea küll, võtke selle eest. Ma maksan omast käest kümme senti juure.“

Proua ulatas raha ja ütles naerdes: „Oiete siis tore kaupmees, kes maksab ostja eest.“

Seda kõnelust juhtus keegi kuulma ja jäi sinna seisma. Tuli teisigi juure imetlema väikest müüjat. Üks mees päris, kes on see müüjanna.

„Ma olen Helga Kivist.“

„Kivist! Te olete siis härra Kivisti tütar! Ja te müüte jõuluasju? Kuidas see siis on?“

Nüüd tal hakkas piinlik hulga võõra rahva keskel, kes teda imetlesid ja küsitlesid; ta oli peaaegu puhkemas nutma.

Keegi härra pugus teiste vahelt läbi ja hüüdis valjult: „Helga, mis on juhtunud sinuga?“

Siis langes Helga tulija käte vahele ja hüüatas: „Onu, Hannes!“

Samal silmapilgul jõudis Maie tagasi, käes korv kaubaga. Ta heitis imestunult pilgu ümbritsevale rahvale ja ütles härrale Helga kõrval: „Helga oli müüjaks minu asemel sel ajal kui ma tõi asju juure.“

Siis pöördus esimene küsija ümberseisjate poole ja ütles: „Ma ostan siit. Ja, teie, laske ka väikesel midagi teenida!“

Helga kuivatas pisarad kui nägi, et keegi ei pea tema tegu halvaks ja et ta on oma onu kaitse all.

„Tule Helga, me läheme vanaisa poole,“ kutsus onu.

Helga vaatas veel tervitavalt Maie poole ja lahkus oma saatajaga. Teel ta jutustas onule lugu algusest peale.

„Ma mõtlesin sulle anda kolm krooni,“ ütles onu, „aga et sa tahad seda anda Maiele, siis ma annan sulle kolm krooni juure.“

Helgal olid rõõmsad pühad, samuti Vahari perekonnal. Nüüd Helga mõistis raha väärtust. Ja emal oli heameel oma vahvast tütrest.

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetus ja talitus Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Tel. 309-41.

Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. A. Eesti Liidu väljaanne.

Hind: aastaks 2 krooni, poolaastaks 1 kroon 10 senti, üksiknumber 20 senti. Tellimine kõigist postiasutustest.

Hind 20 senti.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda Pikk t. 2.

15. detsembril 1937.